



# СПРАВА КОМУНЫ—ГЭТА СПРАВА СУСВЕТНАГА ПРОЛЕТАРЫЯТА (ЛЕНИН) І У ГЭТЫМ СЭНСЕ ЯНА БЯССМЕРТНА

## Сцяг комуны—сцяг саветаў

18 сакавіка 1871 г. рабочыя Парыжа ўпершыню ў гісторыі чалавечай абшчынлі диктатуру пролетарыята. На руінах французскай імперыі рабочы клас Парыжа шасці год перад сабой задачу стварэння грамадскага дзяржавы пролетарскай диктатуры. Гэта ста-



**ROTE HILFE**  
DIE WERKTÄTIGEN DER WELT  
LABOR DEFENDER  
LE PROCES CHEMINOTS BOUCAREST

далёкую Балоднію. Парыжская комуна была заіта крывёю рабочых, реакцыя лютвала на ўсёй краіне, але справа Комуны прадаўжала жыць у сэрцах пролетарыята і прыгнечаных усяго свету. «Справа Комуны—існаў Ленін—гэта справа сацыяльнай рэволю-

цыі, вышэставанай геніяльным правадзіром пролетарыята ўсяго свету Леніным, загартаванай свае радзі ў барацьбе з царызмам і буржуазіяй, меншавікамі, асрамі і траіцкістамі, у барацьбе з дробнабуржуазнымі хістанямі на ўласных радах.

63-ю гадавіну Парыжскай комуны рабочы клас і прыгнечаны ўсёго свету сустракаюць перамогамі сусветна-гістарычнага значэння. На шостай частцы зямляга шара напаліся, як граніт, стаіць краіна Саветаў, краіна диктатуры пролетарыята, аплод і падзень пролетарыята, каланіяльных рабоў і прыгнечаных усяго капіталістычнага свету. Савецкі Кітай адбіў шэсць-васьмь паходаў кітайскай контр-рэволюцыі і вось у самым сэрцы каланіяльнага Усхода па прыкладу СССР, волю мільянаў стварэўца новы грамадскі лад. Свет, падзіліўшыся на два варожыя лагеры, уступіў у перыяд другога туру рэволюцый і вайны. Магутны рэволюцыйны ўздым, які нарастае літаральна з кожным днём, гадавінай, як нельга лепш падзярджае сло-ва тав. Сталіна, сказаныя ім на XVII партыйным з'ездзе: «Ідзі штурну спее ў сьвядомасці мас».

Саюз Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік перамогаю ажыццяўляе пабудову бяскасавага сацыялістычнага грамадства. Адбываецца небывалы ў гісторыі пад'ём прамысловасці і сельскай гаспадаркі, паўільны рост матэрыяльнага добрыту ўсіх слаёў працоўных краіны, шырокі размах творчай ініцыятывы мільянаў.

У краінах капітала—крызіс, галечка, беспарадоўе. Агнём і мячом пракладае сабе фашызм дарогу. Беды торор прымае пачування размеру. Шыбеніцы, турмы, фашысцкія засценкі, дзе зняволеныя ка-туюцца самым варварскім споса-бам, варочаюць нас да сярэдзеныя коўі — вось што пазнамяна супра-ваджае пераход улады ў рукі фашыстаў.

Комунізм або фашызм—на гэ-тым шляху вырашэцця сьвёня вы-ход класавых баёў.  
У сваёй барацьбе з комунізмам сучасныя катры рабочага класа апа-розлілі сваёго вастаўніка—Тэра. Аб гэтым пераканаўча гавораць па-дзе ў Германіі і Аўстрыі, гэта краснамоўна падзярджаюць лічы-блага тэрара.  
Імёны агінуўшых за справу ко-мунізма: Лібкнехта, Локсембург, Левіна, Сан Чу-фа, Худіо-Мелья, Бафар, Анева, Шаллай і Фюрста, Дзюльовіча, Люттенса, Вайсаль і дзесяткі тысячы бізніменных геро-яў, адданых сваё жыццё за справу рабочага класа, жыўчы ў сэр-цы кожнага сьвядомага пролетар-ыя. Мы не павінны забываць і аб жывых шматлікіх палітычных капіталістычных засценкаў—вер-ных барацьбітах Комуністычнага Інтэрнацыянала. Ізаляваны ад асветленага свету, закаваны ў кайданы, змучаныя ўточнейшымі катаваннямі сучасных інквізі-тараў, іны і тут гераічна прадаў-жаюць сваю барацьбу за перамогу комунізма. Лепшым прыкладам гэ-тага можа служыць прыклад Дзімі-трава, здохнутага ператварчыць тры-буну абывававага на Лейпцыг-скім працэсе па справе аб паліца-германскага рэйхстага—у трыбу-ну абывававага, у трыбунау гла-шатага комунізма.

Наш абавязак—існамома сачыць за барацьбой гэтых адважных рэ-волюцыянераў. Наш абавязак—ма-цаваць Інтэрнацыянальную сувязь з палітычнымі зняволенымі, ака-занацы ім усламерную дапамогу і маральна і матэрыяльна.  
Выраўны з фашысцкіх ката-комбаў Дзімітравы, Папова і Тава-на, мы павінны іпчы энэргічна, іпчы больш рашуча мацаваць справу пролетарскага Інтэрна-цыянала, амацацца за ўсмернае абавязанне дэу ваяваў капітала.  
Слаўная гадавіна Парыжскай комуны супадае з адкрыццём IV усесаюзнага з'езда МОПР. Гэта су-паданне не выпадковае. Аліанца-піль год таму назад настанопіў ЦК МОПР (1923 г.) гадавіна Па-рыжскай комуны была абвешчана.

«Першае міжнароднае выступ-ленне дапамогі пакутуючым у тур-мах, у панаўчых дамах і казема-тах і паследуемым буржуазіяй рэ-волюцыйным барацьбітам». Такім чынам дзень 18 сакавіка з'яўля-ецца днём міжнароднага агідуу работы баявой пролетарскай ар-ганізацыі МОПР і днём абавязанні працоўных мас вакол задачы Ін-тэрнацыянальнай салідарнасці про-летарыята ўсяго свету. Праграмай работ IV з'езда МОПР павінны стаць паставы XVII парт'езда і ператварэнне ў жыццё ўказан-тав. Сталіна аб тым, каб «быць верным да канца справе пролетар-скага Інтэрнацыянала, справе брацкага саюза пролетарыята ўсіх краін».

Правядзенне 18 сакавіка ў Со-ветскім Саюзе праходзіць пад лозун-гам арганізацыі працоўных мас на своечасовае і поўнае выкананне задач другога года другой пачы-родкі на ўсіх участках нашага бу-даўніцтва, у першую чаргу на па-ліцх большавіцкай вясні, пад ло-зунгам усмернага ўмацавання Ін-тэрнацыянальнай сувязі з рабочым класам усяго свету. Пролетарыят зарубужных краін павінен ведаць праўду аб Савецкай Краіне, праўду аб тым, што робіцца ў кожнай па-дзі совецкай зямлі, аб тым, як ра-бочы клас совецкай краіны пад кі-раўніцтвам большавікоў, перараба-лячы сваю краіну, адначасова пе-рарабляе і сабе. Са свайго боку мы павінны бліжэй пазнаёміцца з тысячамі рабочых капіталістычных краін, глыбей вывучыць усе пы-танні міжнароднага становішча. Ажыццяўленне гэтых задач магчы-ма толькі пры добра наладжанай Інтэрнацыянальнай сувязі.

18 сакавіка ў гадавіну Парыж-скай комуны, у дзень МОПР вы-шэй сцяг пролетарскага Інтэрна-цыянала, пчымальней рады вакол Комунітарна і яго правадзіра тав. Сталіна! Не за гарамі той момант, калі ўзброены рабочы клас адчы-ніў дзверы ўсіх капіталістычных турмаў і ўстанавіў на ўсім свеце диктатуру пролетарыята—правод-раз вялікай Парыжскай комуны.

### І. ТЭСЕЛЬМАН

GRAND MEETING  
L'AMNISTIE  
и Hilfe

## МАСАВЫЯ ПРАЦЭСЫ СУПРОЦЬ СЯЛЯН У ПОЛЬШЧЫ

У працэсах супроць сялян у Ся-родняй Галіцы фігуруюць у якас-ці абвінавачаных каля 400 сялян—лічба нечуваная дагэтуль у гі-сторыі Польшчы. Працэсы, якія ад-бываюцца дагэтуль, цягнуліся 3 ме-сяцы і прадстаіць слуханне іпчы-дэлага раду такіх-жа працэсаў. Па-казанні сведкаў і абвінавачаных вы-



ПРАССТРАЛ РЭВОЛЮЦЫЯНЕРКІ. (З тагочаснай гравюры).

крываюць многія факты паліцой-скага сваволья ў вёсках. Іх словы дыхалі такой пагардай і гневам на-адру паліцы і ўладам, якіх іпчы-ніколі не адважваліся выказваць ся-сяніне Польшчы. У часе працэса абвінавачаных не раз заклікалі да парадку, былі нават узбуджаны но-выя працэсы за знявагу паліцыі, іпчы асыналі заявамі.  
Выступленні абвінавачаных да-вакі добрыя прыклады самаабаро-ны. З чыста сялянскім падаходам прастай зразумелай мовай іны аб-вінавачвалі перад судом годад, гале-ту і паліцойскае сваволье пану-ючае ў вёсках. Іх словы дзейча-лі як удары молата. Абывававацы ператварыліся ў абываваўцаў. Пад-ушлым самаабароны, пад націскам масавай кампаніі, праводзімай чырвовай дапамогай, судзілі выму-шэны былі вынесці параўнаўча мяккі прыговор. У сучасны момант адбываецца некалькі працэсаў у парадку апеляцыі. Фашысцкая ю-стыцыя, карыстаючыся той акалі-чэнасцю, што апеляцыйны суд адб-ываецца ў далёкім горадзе і не мо-жа падпасці націску з боку мас, ствараецца ўзмацніць суровасць па-асобных прыговараў.

Не адзіны селянін не выказаў «раскаяння» перад судом. Харак-тэрна, што вылісвенне суровых прыговараў фашысцкай юстыцыі ўгрунтоўвае тым, што прыгавора-ныя не «заслужылі міласці», бо іны ў часе працэса не «раскайва-ліся», што даказвае іх непараў-насьць. Суд не раз павінен быў канстатаваць згугтанасць і са-лідарнасць сялян. У адным з абві-навачаных агтаў гаворыцца: «Неа-доўга да гэтых падзей абывавава-ны Гурок заклікаў сялян вёскі За-вада з'явіцца на сход у палкізі. Бо трэба разлічыць на магчымае сутычак з паліцыяй і аказанне ёй супраціўлення; не трэба здавацца, а разам амацацца самкутумі ра-дамі, бо толькі ў гэтым выпадку паліцыя не здолее ўсіх арышта-ваць».

Адзіны з паліцойскіх лажісараў даў наступнае паказанне перад су-дом у Буску: «Я бачыў, як адзіны з сялян паказаў паліцыі непры-стойную частку цела і ўсклікнуў: «Отраляйце-ж, мы не баімся куць».

Падзеі ў Новым Савцы былі яркія выразам гэтай кругавой парукі. Там адбыліся буйныя сутычкі з паліцыяй з-за арышту некалькіх лова-настроеных сялян. Тысячы натоўп сялян накіраваўся на буйны ку сельскага староства і патраба-ваў вызвалення зняволеных.

Салідарнасць працоўных сялян праяўлялася не толькі ў часе су-тычак, але і пасля іх у адносінах да зняволеных і іх сем'яў, якія аказвалася дапамога ў часе сель-ска-гаспадарчых работ. Прыводзі-тут характэрнае пісьмо аднаго з сялян:

«Ад імя майго брата Сцяпана, арыштаванага ў часе падзей у Плескі Велькі, дякую ўсім сусе-дзям, кітаўшым студыю і прыш-лоўшым мільцы зярно пасылі ўраджаю. Дзякую таксама тавары-шам (спялянам і спялянкам), якія прыйшлі на дапамогу ў часе ўборкі бульбы і ў адзіны дзень вы-капалі ўсю бульбу, а таксама дзя-кую ўсім тым, хто дапамог не толькі сам, але і прыйшоў на дзень могу коныя, дзякуючы чаму ён-доева матна, мой цяжка спры-длавае з гаспадаркай, убрала ў час увесь свой ураджай, не гля-дзячы на арышт брата.

І. НАВІЦКІ.  
Прыклады салідарнасці сялян растуць з кожным днём і ўплыву чырвонай дапамогі ў вёсцы набы-вае больш шырокі размер.

### Мопраўская літаратура і агітлістоўні за рубжом

тка барацьбы парыжскіх пролетарыяў адкрыла новую эпоху гі-сторыі чалавечыства.  
Комуна праіснавала ўсяго толь-ка 72 дні. Яна пала таму, што на-ле паўстаўшых не было адзінай, адна згуртаванай рэволюцыйнай партыі; таму, што заагда мо-ля былі іпчы дробнабуржуазныя імкненні ў асяроддзі парыжска-пролетарыята; таму, паршце, го не было дастатковага падтры-мання з боку міжнароднага про-летарыята і працоўнага сялянства рашчы.  
Дарагой цаной панадзіўся ра-чы клас Францыі за сваю пера-ую спробу зніштожыць панава-ю буржуазіі. 30 тысяч комунараў агінула на барыкадах, абараня-ю Комуны. Дзесяткі тысяч дзя-тых сыноў Парыжскай комуны бы-лі кінуты ў турмы або сасланы ў

## ІАМАЦІ ВЯЛІКАГА АРГАНІЗАТАРА— Я. М. СВЕРДЛОВА

У радах стаўлевай ланіскай пар-тыі большавікоў многа гераічных грацьбітоў, адданых сваё жыц-це за справу Леніна, за справу арты.  
Але ў шэрагах шматлікіх ба-дзібітоў партыі імя Свердлова выдзяляецца партыя за многія іп-чы, яно ніколі не можа быць па-ушана ў сьвядомасці мільянаў ра-бочых і калгаснага сялянства.  
Дзе-б ён ні знаходзіўся: у тай-нах рэволюцыйнага падполья, у гудасных умовах турмаў і ссылькі, бо ў гучыя рабочыя мас, ён быў аўдэды цэбрам, энэргічным, насто-іным ў правадзімай ім аграмаднай вярчаль работэ.  
Тав. Ленін даў аб Свердлове ў-звель яго пакаванія трынаі вад-цук:  
«Толькі іму удавалася злучыць у сабе дзіўнае веданне асабова-та сьпела кіраўнікоў пролетар-скага руху, толькі іму удалося за доўгія годы барацьбы выпра-цаваць у сабе пачуццё прыкты-на і талант арганізатара».



З ранняга юнацтва Свердлоў прымае актыўны ўдзел у рэволю-цыйнай работе сярод нізкагара-дніх рабочых. Прымае ўдзел у пар-тыяных гуртках. У майстэрні баць-кі рамесніка-травара ён робіць пла-каткі для рэволюцыйных арганіза-цыяў.  
У 1902 годзе за ўдзел у дэман-страцыі сядзіць у турме.  
У 1905 годзе ён ужо становіцца

імя Андрэй, такая яго партыйная клічка ніколі не забудзецца шы-рокімі рабочымі масамі.  
10 сакавіна 1906 года адбыва-ецца арышт матанілікскага і пер-скага камітэта партыі, з групы 54 прапагандыстаў, але Свер-доў нейкім дзівам утпае арышту. У год рэакцыі пачаўся адыход ад рэволюцыйнай работы. У турмах адбываліся збойствы арыштава-ных. Рэпрэсіі расхэцалі і ў фран-цускую арганізацыю. Але энэргічны Андрэй упарта прапанаў на аднаў-ленне яе і, паршце, дабіваецца свайго. Новы арышт вырывае Свердлова з рэволюцыйнага па-дполья.  
У адказ на здыкі турмышчыкаў зняволены абшчачаюць галадоў-кі. У першы раз, галадоўка на-пендэца тры дні, а ў другі — ты дзень. У часе другой галадоўкі, калі ўсе амаль лажалі без руху а-слабелыя або страціўшы прытом-насць, Свердлоў быў на нагах, падбадзёрваючы і пераконваючы не здавацца. Гэта апошняя галадоў-ка азнача падтрымала здароўе Свердлова.  
У лістападзе 1907 года казан-ская судовая палата прыгаворае Свердлова на два гады крэпасты за прыналежнасць да перскага ка-мітэта партыі.  
У 1909 годзе, вышавшы з тур-мы, Свердлоў адляжае ў Маскву, дзе арыштоўваецца на пасаджэн-ні Маскоўскага камітэта партыі і вымаляецца ў ссылку ў Нарымскі край.  
Летам 1910 года ён адтуль уця-кае і наўляецца ў Пецярбурзе, дзе працуе на фракцыі сацыял-дэ-макраты 3-й Дзяржаўнай Думы, абавязуючы большавіцкую частку фракцыі на барацьбу з меншаві-камі і выступаючы на цэлым радзе партыйных сходаў.  
14 лістапада 1910 года Свер-доў зноў арыштоўваецца і накі-роўваецца ў ссылку ў Парым. Ён трапае ў самае жудаснае месца ссылькі—Маскімін яр. Тут жыла пара рускіх сем'яў і некалькі дзе-сяткаў самаедаў і асыдоў. Пара-док сходы прыходзіў раз у год, а пошта два або тры разы ў год, га-дзёт не было. Тысячы вёрст неасяж-най тайгі акружаюць сідной гэ-ты бодны пасылак. Доўгая наяр-ная ноч, бэдыя сплахі паўночнага ззяння браздзяць халоднае да-длае ноба. Месцамі пакутуе вы-гнаннік, замураваны ў готу, ство-раючы самую прыроду, магізу, дзе жудасны паярны мароз дзядыць дыханне.  
За час жыцця ў Маскіміным яры Свердлоў робіць 5 пабегаў і ўсё наўдлачна.  
Парошце, хворага яго прыво-дзіць назад у Парым. Прыезд жонкі з дзіцем аблягчае яму пабег, г. зп-усылляе ўвагу жацдараў, Свер-доў наўляецца ў 1912 годзе ў Пецярбурзе, працуе на кіраўні-цтву большавіцкай сацыял-дэмак-ратычнай думскай фракцыі, кіруе работай газеты «Правда». Ён пры-мае актыўны ўдзел у вялікіх ста-нах металістаў і тэкстыльшчынаў.  
Правакатар Маіноўскі выдае т. Свердлова, 10 лютага 1913 г., ён зноў арыштоўваецца і ссылаец-ца ў Туруханскі край. Тут ён вы-дае вялікую арганізацыйную рабо-ту сярод ссыльных: чытае лекцыі па гісторыі Інтэрнацыянала, ар-ганізуе памірэньне цымровальскіх і кітаўскіх рэвалюцый на ўсіх па-ліцх ссыльных Туруханскага і Енісейскага края.  
У пісьмах жонцы ў пачатку су-

светнай вайны ён бічуе сацыял-зяднікаў-абаронцаў, стаўшы на цвёрдую паражыцкую пазыцыю ператварона вайны імперыялі-стычнай у вайну грамадзянскую.  
Пры першых вестках аб злоту-скім перавароце Свердлоў з неба-спасай да жыцця, па вясняных дэ-давых крыгах Енісея ічыцца з ссылькі ў Расію і, даехаўшы да Краснарска па дарозе ў Пецяр-град, на пасаджэнні Краснарска-га савета розка выступае супроць асараў і меншавікоў, заявіўшы, што  
«... адзінай формай барацьбы ра-бочага класа і сялянства павінны быць Саветы. Яны з'яўляюцца штабамі арміі пролетарскай рэво-люцыі».  
Мы супроць кваліцыі з буржу-азіяй, мы за ўладу рабочага класу і сялянства — арганізі, ашы-ццуючымі готу ўладу, павінны быць Саветы».  
Такая была ўстаноўка Свердло-ва. А тады-ж дасяла не ўсе з боль-шавікоў мыслілі так чотка. Работа Свердлова ў 1917 годзе да пры-езда Леніна ў Пецярград мала агра-маднае значэнне для нашай партыі і рэвалюцыі, бо ён моцна ўкара-наў у сьвядомасць рабочых мас інаі саветаў, інаі диктатуры про-летарыята.  
Выключнае значэнне Свердлова, як аднаго з памочнікаў Леніна ў арганізацыі Окцябрскага пераваро-та, потым на пасту першага стар-шыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саветаў не гальга выпра-цаваць з гісторыі барацьбы рабочага класа. Пачаўшы сваё рэволюцый-нае партыйнае жыццё з сормаў-скіх падпольных гурткоў, ён ўсё сваё жыццё ніколі не адрываўся ад партыі, жыўчы толькі партыяй. Сталін у сваіх уснашаных, надрукаваных у зборку «Памачі

Свердлова» ў 1926 годзе, піша:  
«...З усіх зямных мне незаў-радных арганізатараў а вядома пасля Леніна толькі адзін, імя нешта партыі мела і павіна га-ранчыцца: І. Ф. Дубровінскага, які зегінуў у Туруханскай ссылькі І. Я. М. Свердлова, які агарэў на працы па будаўніцтву партыі і дзяржавы».  
Жыццё Свердлова павіна быць прыкладам большавіцкай стойкас-ці, рэволюцыйнай энэргіі і непры-кмірымых адносінах да ворагаў рэво-люцыі.



Свердлоў, Бельдэгаў і Галіцшычкі ў Туруханскай ссылькі (1914).



